

Puolustusvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle puolustusmateriaalialan pohjoismaisesta yhteistyöstä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laiksi puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle puolustusmateriaalialan pohjoismaisesta yhteistyöstä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laiksi puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta (HE 253/2016 vp). Asia on saapunut puolustusvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuulut

- hallitussihteeri Tuomas Venho, puolustusministeriö
- erityisasiantuntija Tommi Nordberg, puolustusministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi maaliskuussa 2015 allekirjoitetun Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan yhteistyöstä tehdyn sopimuksen. Sopimusjärjestely korvaa osittain Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta vuonna 2001 tehdyn sopimuksen, joten esityksessä ehdotetaan myös, että eduskunta hyväksyisi viime mainitun sopimuksen osittaisen päättämisen.

Osapuolten tavoitteena on tehdä uudistettu sopimusjärjestely, jonka puitteissa tehdään yhteistyötä puolustusmateriaalin elinkaaren eri vaiheissa ja luodaan mahdollisesti uusia tai päivitetään olemassa olevia järjestelyitä. Lisäksi tavoitteena on luoda poliittiset ja oikeudelliset puitteet osapuolten puolustusmateriaaliteollisuuden yhteistyön laajentamiselle. Tarkoituksena on hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti puolustusmateriaalialan yhteistyömahdollisuuksia ja välttää toimintojen tarpeetonta päällekkäisyyttä.

Valiokunnan mietintö PuVM 3/2016 vp

Sopimusjärjestelyn puitteissa tehtävät eri aihealueita koskevat alasopimukset mahdollistavat yhteistyön syventämisen ja luovat muun muassa edellytykset yhteisille puolustusmateriaalihankinnoille ja -hankkeille. Alasopimusten tarkoituksena on yhtenäistää viranomaismääräyksiä esimerkiksi vientivalvonnan alalla ja parantaa puolustusmateriaalin yhteensopivuutta sekä osapuolten huoltovarmuuden edellytyksiä. Sopimusjärjestelyä voidaan soveltaa myös kahdenväliseen yhteistyöhön Tanskan, Norjan ja Ruotsin kanssa.

Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaan saattamisesta ja vuonna 2001 tehdyn sopimuksen osittaisesta päättämisestä. Sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun tallettajavaltio Norja on vastaanottanut kaikkien osapuolten ratifioimis- tai hyväksymiskirjat. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksessä todetaan, että eurooppalaiset valtiot puolustusratkaisusta riippumatta ovat yhä riippuvaisempia monikansallisesta puolustusyhteistyöstä sotilaallisten suorituskykyjen kehittämisessä ja ylläpidossa ja että keskinäisriippuvuus kasvaa myös Pohjoismaissa. Valiokunta yhtyy tähän arvioon ja toteaa, että puolustusmateriaalialan kansainvälinen yhteistyö tukee Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan keskeisiä tavoitteita. Kansainvälisen yhteistyön kautta pyritään osaltaan varmistamaan, että väestön toimeentulo, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämätön ja kriittinen tuotanto sekä palvelut ja infrastruktuuri turvataan vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallituksen esityksen tavoitteena on saattaa voimaan Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan yhteistyöstä tehty sopimus, jolla päätetään osittain myös voimassa oleva Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä vuonna 2001 tehty sopimus puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta. Uudistetun sopimuksen tavoitteena on luoda poliittiset ja oikeudelliset puitteet osapuolten puolustusmateriaalialan yhteistyön laajentamiselle ja syventämiselle normaaliolojen sekä mahdollisten kriisien aikana.

Valiokunta pitää uutta raamisopimusta tarpeellisenä ja tärkeänä. Sopimuksella on merkitystä myös kriisiajan valmiuksien parantamisessa erityisesti huoltovarmuuden näkökulmasta. Erityisen arvokasta on ennalta sovittujen yhteistyöjärjestelyjen olemassaolo kriisitilanteessa. Valiokunnan arvion mukaan sopimus pohjainen järjestely tukee osaltaan myös pohjoismaisen puolustusyhteistyön (Nordefco) kehittämistä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Puolustusvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 253/2016 vp tarkoitetun sopimuksen.

Valiokunnan mietintö PuVM 3/2016 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomina hallituksen esitykseen HE 253/2016 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Helsingissä 9.12.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Mika Kari sd
jäsen Thomas Blomqvist r
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Marisanna Jarva kesk
jäsen Seppo Kääriäinen kesk
jäsen Krista Mikkonen vihr
jäsen Markus Mustajärvi vas
jäsen Lea Mäkipää ps
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Jaana Pelkonen kok
jäsen Mika Raatikainen ps
jäsen Mikko Savola kesk
varajäsen Pertti Hakanen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Heikki Savola